

Бу сэдэх хаартыскаҕа 1963 с. олунньу 23 күнүгэр Саха сиригэр сэбиэт былааһын төрүттэспит дьахталлар Максим Аммосов соратниктара М.Г. Потапова-Габышеваҕа ыалдьыттыы сылдьан түспүтүгэр көстөр. Онно бастакы эрээккэ ололорлор (хаҕастан уҕа): В.С. Синеглазова, М.Г. Потапова-Габышева, Р.И. Цугель-Аммосова; тураллар: К.П. Англичаненков (В.С. Синеглазова кэргэнэ), А.А. Черепанова-Барахова, Л.Я. Гоммерштадт-Котенко, кимэ биллибэт, Д.С. Жиркова.

Раиса Израилевна Цугель-Аммосова туһунан Нам дьоно бэркэ билэр буолуохтаахтар, онон кини биографиятын хатылыыр кэрэгэй буолуо.

Вера Семеновна Синеглазова 1902 с. балаҕан ыйын 30 күнүгэр Дьокуускайга төрөөбүтэ. Дьахтар гимназиятыгар үөрэммитэ, 1917-1919 сс. подпольега үлэлээбитэ, 1918 с. РКП(б) чилиэнэ. Губчека боломуочунайа А.С. Синеглазов биригэ төрөөбүт балта. 1919 с. Колчак сағана тутулан Саха сириттэн көскө ыгтыллыбыта. 1920 с. Сибиир сариилэрин штанын политработнига. 1920-21 сс. Дьокуускайга РКП(б) губкомун агитпромун сэбиэдиссэйэ. 1922-26 сс. Саха АССР үөрэҕиригэ наркоматын политпросветын сэбиэдиссэйэ. Үөрэҕинэн — японист-политолог. 1930-31 сс. Японияҕа ССРС полпредствотын байыаннай атташетын референт. 1933-38 сс. үөрэҕири наркоматын НЧИ-тын старшай научнай сотруднига.

1938 с. атырдьах ыйыгар М.К. Аммосов дьыалатыгар түбэһэн хаайыллыбыта. 1939 с. атырдьах ыйын 15 күнүгэр 8 сыл лааҕырдарга ууруллубута уонна Красноярскай кыраайга сыйылаҕа ыгтыллыбыта. 1954 с. балаҕан ыйын 28 күнүгэр босхоломуга, ити сыл реабилитацияламмыта. 1976 с. Москваҕа өлбүтэ.

Марфа Георгиевна (Муся) Потапова 1900 с. олунньу 20 күнүгэр Уөһээ Бүлүү сэл. баай элбэх оҕолоох дьизэ кэргэнгэ төрөөбүтэ. Уөһээ Бүлүүгэ церковно-приходской оскуоланы, Бүлүүгэ үрдүкү начальнай училищени бүтэрэн баран Дьокуускайга дьахтар гимназиятыгар үөрэнэ кийбитэ. Тута революционнай хамнааһынна кыттыны ылан 1920 с. Бүлүүгэ комсомольскай

РЕВОЛЮЦИЯ БАЙЫАСТАРА

ячейканы тэрийэр, РКП(б) губбюрогун дьахтар отделын секретарынан үлэлээбитэ.

1922 с. Бүлүү куоратын Канин үрүн офицер этэрээтигэн көмүскээһингэ кыттыбыта. 1923-38 сс. партийнай хонтуруол хамыгыһынайтыгар үлэлээбитэ, кэргэнэ А.Г. Габышев, Саха АССР ЦИК председателэ, репрессияҕа түбэспитин кэнэ 1938-57 сс. Саха АССР коммунальнай хаһаайыстыбатын министерствотын аппаратыгар үлэлээбитэ. 1957 с. персональнай пенсияҕа тахсан баран республика партийнай олоҕор актыбынайдык кыттара. 1980 с. олунньу 22 күнүгэр олохтон туораабыта.

Дора Самуиловна Жиркова 1902 с. ахсынньы 28 күнүгэр Бүлүү уокуругун Марха улууһугар төрөөбүтэ. Ньурба началь-

най оскуолатын бүтэрэн баран, Бүлүүтээҕи 4 кылаастаах училищеҕа үөрэнэр, ол кэннэ Дьокуускайдаағы дьахтар гимназиятыгар 5 кылааска киирэр. 1916 с. сэтинньитигэр Е. Ярославскай тэрийбит «Юный социал-демократ» куруһуогар М.К. Аммосовы, П.А. Ойуунускайы, И.Н. Бараховы уонна М.Г. Потапованы, В.С. Синеглазованы, Р.И. Цугелы (барыта 18 кызы) кытта биригэ дьарыктаммыта.

1918 с. бэс ыйын 30 күнүгэр А.С. Рыздинскай этэрээтигэр киирэн Саха сиригэр Сэбиэскэй былааһы олохтоһор. 1918 с. тутулан полиция кэтэбилигэр Иркутскай уобаласка ыгтыллэр. 1920 с. Саха сиригэр төннөн губбюроҕо дьахтар отделын салайар. 1921 с. Свердлов аатынан коммунистической универси-

тетка үөрэнэ киирэр. 1923-28 сс. МГУ медфагын үөрэнэн бүтэрэр, онтон салгыы эмп учреждениеларыгар үлэлиир. 1952 с. Москва олорон 10-тан тахса сый Орехово-Зуево к. оҕо санаторийын кылаабынай бырааһынан персональнай пенсияҕа тахсыар дьэри үлэлиир. Кини 1988 с. алтынньы 6 күнүгэр Москваҕа өлбүтэ.

Дора Самуиловна Улэ Кыһыл Знамята, Норуоттар доҕордоһууларын уордьаннарынан, элбэх мэтээллэринэн наҕараадаламмыта. ССРС доруобуйатын харыстабылын туйгуна.

Лия Давыдовна Гоммерштадт А.С. Рыздинскай этэрээтин байыаһа, Саха сиригэр Сэбиэскэй былааһы уонна комсомолу олохтоспут Василий Дмитриевич Котенко оҕдообото.

Александра Андреевна Че-

репанова-Барахова 1901 с. Екатеринбургта төрөөбүтэ. Кини Саха сиригэр Сэбиэскэй былааһы олохтоспут, губбюро секретарынан, народнай комиссардар сэбиэттэрин председателинэн үлэлээбит, 1938 с. репрессияҕа түбэһэн ыгтыллыбыт саха ньургун уола, М.К. Аммосов соратнига Исидор Никифорович Барахов оҕдообото. Бастакы кэргэнттэн уола Ким Черепанов Аҕа дойдуга сэриитигэр кыргыһы хонуутугар охтубута, Бараховтан уола Ярослав икки оҕолоох. Андрей — научнай үлэһит, Людмила — математик, программист.

Ити курдук, революция байыастара, Саха сиригэр сэбиэт былааһын олохтоспут, төлөннөөх революционердар М.К. Аммосов, П.А. Ойуунускай, И.Н. Барахов соратницалара эдэр саастарын революцияҕа олоччу анаан олох олорон ааспыттара.

В. КАСЬЯНОВ